

Reactie MBO Raad internetconsultatie wetsvoorstel verlengde kwalificatieplicht

Allereerst onderschrijven we het idee dat jongeren met een startkwalificatie veel meer kans hebben om te slagen in de maatschappij en meer kans hebben op duurzame inzetbaarheid op de arbeidsmarkt. We zien dat gediplomeerde schoolverlaters uit het mbo in overweldigende percentages slagen in het vinden van een baan op het niveau van de mbo-kwalificatie. Dat betekent dat het behalen van een startkwalificatie, voor de meeste Nederlanders een mbo-diploma, nooit onderschat mag worden en derhalve gestimuleerd moet worden. In die zin zijn we voor een verlengde kwalificatieplicht.

Aandeel met werk van bbl mbo'ers direct na uitstroom, naar wel/geen diploma

	% met werk, totaal	% met werk, met diploma	% met werk, zonder diploma
2016	90,5	94,6	81,8
2017	91,7	95,1	84,6
2018	92,0	95,4	85,5

Figuur: Aandeel met werk van bbl mbo'ers direct na uitstroom, naar wel/geen diploma.

Aandeel met werk van bol-voltime mbo'ers direct na uitstroom, naar wel/geen diploma

	% met werk, totaal	% met werk, met diploma	% met werk, zonder diploma
2016	74,5	82,6	59,5
2017	78,2	85,5	64,2
2018	79,7	86,9	67,0

Figuur: Aandeel met werk van bol-voltime mbo'ers direct na uitstroom, naar wel/geen diploma.¹

De uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel vraagt wel aandacht, daar een verlengde kwalificatieplicht niet mag leiden tot heen en weer schuiven van jongeren tussen gemeenten, scholen en uitkeringsinstanties. Zeker wanneer het gaat om individuen die evident niet meer willen en/of kunnen scholen. Soms is een route via school nu eenmaal niet de beste route en dan wellicht ook niet realistisch. Daar vragen we aandacht voor en via deze reactie maken we enkele kritische kanttekeningen bij het wetsvoorstel:

- In onze ogen ligt in het wetsvoorstel de focus te veel op jongeren terug laten keren naar school. Een jongere zonder startkwalificatie die niet werkt, moet terug naar school. Bemiddeling naar werk is dan bijvoorbeeld geen optie vanuit dit wetsvoorstel. Het idee lijkt: een student valt uit, is nog geen 21 jaar, wordt teruggestuurd naar school en behaalt alsnog een startkwalificatie. Dat gaat

¹ <https://www.onderwijsincijfers.nl/kengetallen/mbo/aansluiting-mbo-arbeidsmarkt/mbo-arbeidsmarkt-arbeidsmarktpositie-schoolverlaters-mbo>

voorbij aan het feit dat het voor jongeren soms beter is eerst te gaan werken. En dat er jongeren zijn die niet in staat zijn een opleiding te volgen, bijv. door psychische problemen, en er eerst iets anders nodig is, voordat de jongere weer naar school kan. Ook wordt voorbij gegaan aan wat het voor medestudenten en docenten betekent als studenten die 'moeten' de opleiding gaan volgen, bijv. een negatief effect op het groepsproces in een klas.

- Daarnaast staat in het wetsvoorstel dat gemeenten moeten zorgen voor passende en voldoende ondersteuning en begeleiding van jongeren die weer terug naar school gaan. In de wettekst wordt niet genoemd dat deze jongeren ook een beroep kunnen doen op de zorg- en begeleidingsstructuur van de school. In de Memorie van Toelichting staat dat wel. Daarbij staat dat de verwachting is dat de huidige bekostiging toereikend is om de benodigde voorzieningen te kunnen bieden aan jongeren die teruggaan naar school. Ten eerste wordt niet toegelicht waar deze verwachting op gebaseerd is. Ten tweede ligt het in de lijn der verwachting dat studenten die uitvallen en terugkeren naar school extra ondersteuning nodig hebben en dus een (onevenredig) beroep zullen doen op de zorg- en begeleidingsstructuur van de school en het maar de vraag is of dit vanuit de huidige middelen kan.
- Gemeenten, die een aanvraag indienen voor de verlengde kwalificatieplicht, moeten aantonen dat hiervoor draagvlak is bij de scholen uit de betreffende RMC-regio. Bij AMvB wordt uitgewerkt hoe de gemeente dat kan aantonen. In het wetsvoorstel wordt hierbij gedacht aan de procedure dat de contactschool van de betreffende RMC-regio namens alle scholen tekent voor akkoord. Hoe wordt geborgd dat alle scholen evenveel inspraak hebben en daadwerkelijk akkoord zijn?
- Enkele wettelijke bepalingen over toelatingsrecht en kwalificatieplicht zijn aan elkaar gekoppeld. Enkele gerelateerde zaken als verwijdering en inspanningsplicht zijn weer gekoppeld aan de leeftijdsgrens 18-/18+. Wanneer dat gelijkloopt, is dat geen probleem. Door de invoering van de verlengde kwalificatieplicht kan dat voor bepaalde gemeenten niet meer het geval zijn. Verder moet een mbo-school onderscheid gaan maken naar gemeente, bijv. bij het aanbieden van een alternatief bij een negatief studiekeuzeadvies. Dat is niet haalbaar voor een mbo-school met studenten uit tientallen gemeenten die allen net verschillende regimes hanteren.
- Bepaalde jongeren worden vrijgesteld van de verlengde kwalificatieplicht, bijv. jongeren die mantelzorg verlenen of voor min. 12 uur per week vrijwilligerswerk verrichten. Hoe wordt dit gecontroleerd en hoe gaat dat in de praktijk in zijn werk? Moeten scholen het RMC voeden met bewijsmiddelen of hierover in gesprek met de student in het kader van dossieropbouw over verzuim?
- De verlengde kwalificatieplicht wordt niet landelijk ingevoerd, maar op aanvraag van de gemeente. Dit kan leiden tot postadressen, (nep)verhuizingen en dus vervuiling van het basisregister personen. Gaan gemeenten hierop controleren? Mag/moet de school uitgaan van de juistheid van de basisregistratie of ontstaat hier een nieuwe plicht voor scholen met dito verantwoordingslast?

